DERIVAREA NUMELOR FEMININE ÎN LIMBA SÂRBĂ

Anca Manole Bercaru
Bucureşti

Derivarea cu sufixe a avut de-a lungul timpului un rol esenţial în îmbogăţirea şi diversificarea sistemului antroponimic sârbesc. Nume ca Fr. Miklosich, T. Maretić, A. Belić, P. Skok au abordat în lucrările lor această direcţie de cercetare şi au adus importante contribuţii privitoare la formarea şi structura antroponimelor şi sufixelor din limba sârbă.

Procedeul formării numelor proprii prin derivare este diferit de cel care duce la formarea apelativelor derivate. Fr. Miklosich[1] consideră sufixele antroponimice din limbile slave lipsite de orice conţinut semantic, fapt ce implică bineînţeles şi o funcţionalitate redusă a acestor elemente de structură, singurul lor rol fiind acela de a da naştere la noi nume de persoană cu formă diferită, dar egale ca semnificaţie. Astfel, conform teoriei marelui lingvist, încărcătura semantică a unui nume propriu este dată de tema de la care s-a format numele (care este totdeauna explicată printr-un apelativ) şi în nici un caz de sufixe care sunt simple instrumente gramaticale nominale. Numele masculine *Dobrilo*, *Dobroje*, *Dobronja* nu diferă cu nimic unul de altul din punctul de vedere al câmpului semantic care este asigurat în toate cele trei cazuri de tema comună *Dobr-*, explicată de autor prin apelativul *dobro*. Acelaşi lucru este valabil şi pentru numele feminine de tipul *Dobrana*, *Dobrava* unde sufixele *-ana -ava* nu alterează cu nimic sensul temei comune *Dobr-* şi funcţia lor nu este decât aceea de instrumente gramaticale folosite la crearea de nume noi. Nici alţi cercetători de marcă dintre care citǎm pe T. Maretić, M. Grković, P. Skok nu au comentat totdeauna în operele lor sensul sufixelor antroponimice, ci s-au limitat în general la explicarea funcţiei semantice a sufixelor în cazul numelor comune. Principala cauză a acestui tip de abordare a sufixelor antroponimice rezidă în faptul că, odată cu evoluţia numelor, ele şi-au pierdut sensul originar şi au devenit simple unelte gramaticale.

Excepţie de la această regulă constituie numele formate de la participiile pasive ale unor verbe: nb. *Poznan*, nf. *Poznana*, nb. *Prodan*, nf. *Prodana* formate prin

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

"conversiunea" în antroponime a participiilor pasive *prodan* < vb. *prodati* şi *poznan* < vb. *poznati*[2].

În limba sârbă există două tipuri de formare a numelor feminine: *derivarea* (de la un radical sau de la o temă) şi *compunerea* (din două teme fără alt sufix). Ne vom ocupa aici doar de primul tip de formare a numelor feminine şi vom începe prin explicarea unor principii şi metode pe care ne-am sprijinit în analiza derivatelor antroponimice feminine.

Antroponimele în general se formează de la radicale sau teme şi nu de la nume comune deja existente în limbă. Sigur că probabil la originea fiecărui nume propriu se află un apelativ, dar lipsa cunoaşterii circumstanţelor precise în care a luat naştere un anumit nume poate duce la confuzii într-o analiză ce are drept scop stabilirea originii antroponimelor, bineînţeles, în afara cazului când există dovezi scrise care să probeze o ipoteză sau alta[3].

Inventarul de nume feminine sârbeşti este deosebit de bogat în derivate şi hipocoristice derivate. În general din numele bitematice se extrag radicale vocalice care prin sufixare formează hipocoristice, care, la rândul lor printr-o nouă sufixare dau naştere la alte derivate: *Rajka, Rajna* < *Raja* < *Radoslava*; sau din numele bitematice se extrage doar tema care împreună cu desinenţa de feminin formează un hipocoristic simplu de la care se pot forma şi alte derivate: *Slavka* < *Slava* < *Slavomira*.

Structura unui *hipocoristic* feminin este următoarea: un radical vocalic extras de obicei din temele numelor compuse, un sufix şi o desinenţă: *Ra-č-a*, *Ra-j-a, Ra-š-a* formate cu sufixele *-č-*, *-j-, -š-* de la radicalul *Ra-* extras din tema *Rad-* < *Radmila*, *Radoslava*[4]. Aceste hipocoristice pot deveni teme pentru formarea altor derivate: *Rajka* < *Raja, Raška* < *Raša*.

Structura unui *derivat* este diferită de cea a hipocoristicelor care sunt forme scurtate. Cel mai adesea ele sunt formate de la: teme extrase din numele compuse: *Borena*, *Borka* < tema *Bor-* < *Borislava*, *Vojka*, *Vojna* < tema *Voj-* > *Vojimira*, *Vojislava*; nume tradiţionale bitematice: *Branimirka* < nb. *Branimir*, *Dragomirka* < nb. *Dragomir*; nume calendaristice: *Aleksandrina* < nf. *Aleksandra*, *Andrejka* < nb. *Andrej*.

Analiza hipocoristicelor impune şi o altă constatare. În limba sârbă se poate forma de la acelaşi radical un număr variat de hipocoristice[5]. Astfel de la radicalul *Vi-* (< *Vidoslava, Viktorija*, *Vitomirka*) se pot forma cu sufixele *-c-*, *-j-* hipocoristicele *Vica*, *Vija*; prin urmare, aşa cum un radical poate fi extras din mai multe nume, tot aşa, de la acelaşi radical se pot forma, prin sufixare, serii diferite de hipocoristice. O analiză de acest tip ridică însă unele probleme de interpretare. Dacă lucrurile sunt clare în analiza structurală a hipocoristicelor *Draga, Draja* (< *Dragomira*, *Dragoslava*), mai precis pentru *Draga* a fost luată drept bază tema *Drag-,* iar pentru

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

Draja rad. vocalic *Dra-*, pot apărea în schimb confuzii când este vorba, de exemplu, de hip. *Goja* (< *Gojislava*, *Gordana*) care necesită două tipuri de analiză: dacă *Goja* este format din numele bitematic *Gojislava*, atunci are la bază tema *Goj-* şi este un hip. simplu, dacă numele de provenienţă este *Gordana*, atunci *Goja* este un hip. derivat cu suf. *-j-* de la rad. vocalic *Go-*.

În continuare vom prezenta o serie de sufixe folosite la formarea numelor feminine. Registrul de nume feminine utilizat pentru exemplificarea sufixelor este extras din dicţionarul semnat de Milica Grković, *Rečnik ličnih imena kod Srba*, Belgrad, Vuk Karadžić, 1977.

-a

Este cel mai productiv şi poate cel mai vechi sufix moţional folosit la formarea numelor feminine de la masculine. Atunci când nu este semn moţional, îndeplineşte funcţia de desinenţă sau marcă de feminin[6].

Formează derivate de la nume masculine calendaristice: *Antonija* < *Antonije*, *Avrama* < *Avram*, *Dorđija* < *Đorđije, Petra* < *Petar*; de la nume tradiţionale bitematice: *Berislava* < *Berislav*, *Bogoljuba* < *Bogoljub, Dobrislava* < *Dobrislav*; de la nume masculine tradiţionale (formate din apelative): *Grdana* < *Grdan*, *Gruba* < *Grub*, *Gvozdena* < *Gvozden*, *Veselina* < *Veselin*; de la nume moderne: *Emila* < *Emil, Filipa* < *Filip*. T. Maretić[7] introduce în categoria celor formate cu *-a* şi hipocoristicele feminine *Cana* < *Stanislava*, *Ika* < *Ilinka*, *Ivana*. După părerea noastră, atâta timp cât este vorba de forme care provin prin diferite procedee fonetice din nume feminine deja existente şi *-a* nu are rol de formare ca, de exemplu, în *Dobromira* < *Dobromir*, nu putem considera aceste hipocoristice derivate cu *–a*.

-ač-a

Formează derivate de la nume tradiţionale extrase de obicei din nume bitematice: *Dobrača* < *Dobra* (< *Dobromira, Dobroslava), Radača* < *Rada* (< *Radoslava*), *Stanača* < *Stana (*< *Stanimira, Stanislava*); de la hipocoristice simple şi derivate: *Jekača* < *Jeka* < *Jevdokija, Jelača* < *Jela* < *Jelena, Jolača* < *Jola* < *Jovana*. Cu acest sufix s-au format şi unele nume care la origine au avut probabil funcţie profilactică sau de poreclă. În această categorie se înscriu nf. *Grubača* < nf. *Gruba* < adj. *gruba*, *Mrgudača* < nf. *Mrguda* < nb. *Mrgud*. Este greu de precizat dacă aceste nume sunt la origine nume de botez sau porecle. Astfel de nume puteau fi date în timpul vieţii datorită unor anumite trăsături caracteriale sau fizice, caz în care au funcţia de poreclă. Ele însă puteau fi date copiilor încă de la naştere şi sunt perfect

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

motivate de superstiţiile şi temerile pe care oamenii primitivi le aveau faţă de forţe şi fenomene supranaturale. Aceste nume au fost încadrate de T. Maretić[8] în categoria numelor profilactice "profilaktična imena", care, tocmai prin încărcătura lor negativă, aveau rolul de a-l proteja pe copil de duhurile rele şi de a-l feri de influenţa lor nefastă.

-ad-a

Sufix ce serveşte rar la formarea antroponimelor feminine. Fr. Miklosich introduce în categoria numelor formate cu *–ad* şi pe cele formate cu suf. *–adin* (*Petradin* < nb. *Petra, Vukadin* < nb. *Vuka*)[9]. În *Rečnik ličnih imena kod Srba* nu am găsit decât un singur nume feminin care ar putea fi direct format cu *–ad-a: Milijada* < nf. *Milija*. Restul numelor feminine care au în componenţa lor acest sufix sunt formate prin moţiune de la nume masculine: *Milada* < nb. *Milad*, *Mirada* < nb. *Mirad*. Suf. *–ad-a* apare şi în cadrul suf. compus[10] *–adinka* şi serveşte la formarea nf. *Miladinka* < nb. *Miladin*. De multe ori este foarte greu de precizat forma de bază de la care s-a pornit derivarea: nf. *Stojadinka* ar putea fi privit ca un derivat din nf. *Stoja* cu suf. *–adinka*, sau din nb. *Stojadin* cu suf. moţional *-k-a*. De aceea, în analiza unui derivat, avem obligaţia să ţinem cont de evoluţia sistemului de nume feminine care s-au format în primul rând de la cele masculine şi să căutăm cea mai apropiată formă de la care s-ar fi putut forma cu uşurinţă un nume nou. Astfel se creează lanţuri antroponimice de tipul : *Miladinka* < nb. *Miladin* < nb. *Milad* (< tema *Mil-* extrasă din *Milivoj, Milidrag*). T. Maretić încadrează nf. *Miladina*, *Vukadina* în categoria celor formate cu suf. *-adina*[11]. Nu excludem nici posibilitatea formării lor de la nf. *Mila*, *Vuka*, dar mult mai probabilă, ţinând cont de cele spuse mai sus, este derivarea lor prin moţiune de la nb. *Miladin*, *Vukadin*.

-ahn-a

Sufix extrem de rar folosit la formarea numelor de persoană. Inventarul de nume feminine sârbeşti nu cunoaşte decât două nume formate cu acest sufix: *Milahna, Miljahna*. Numele feminin *Milahna* este folosit de Fr. Miklosich pentru a exemplifica categoria numelor formate cu *–ah*[12]. După părerea noastră, neatestarea unor nume de tipul *Milaha*, *Miljaha* demonstrează că este vorba de un sufix simplu şi nu unul compus.

-ak-a

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

Apare la numele feminin *Gojaka*, format prin moţiune de la nb. *Gojak* sau de la hip. feminin *Goja* < *Gojislava*. Acest sufix serveşte destul de rar şi la formarea numelor masculine: *Budak* < *Budimir*, *Dejak* < *Desimir*, *Dojak* < *Dobromir*, *Jelak* < nf. *Jelena*. M. Stevanović citează o serie de nume masculine formate din apelative în care suf. *-ak* desemnează pe purtătorul unei trăsături sau stări: *Vučijak*, *Radak*, *Novak*[13].

-al-a

În materialul consultat nu am găsit decât un singur nume feminin sârbesc format cu acest sufix: *Vukala*, posibil format prin moţiune de la nb. *Vukal* sau de la hipocoristicul feminin *Vuka* < *Vukomira*, *Vukosava*. Sufixul este atestat şi de Fr. Miklosich, care dă exemple doar din polonă[14] şi de T. Maretić, care citează numele masculine *Baral* < *Bartholomaeus*, *Budal* < *Budimir*, *Vukal*[15].

-an-a

Este deosebit de productiv la formarea numelor feminine sârbeşti şi are în general funcţie diminutivală[16].

Formează derivate de la nume calendaristice: *Đorđijana* < nf. *Đorđija* sau nb. *Đorđije*, *Petrana* < nf. *Petra* sau nb. *Petran*, *Tomana* < nf. *Toma; d*e la hipocoristice simple extrase din nume bitematice: *Dragana* < *Draga* (< *Dragomira, Dragoslava*), *Milana* < *Mila* (< *Milosava, Radmila*), *Radana* < *Rada* (< *Radomira*, *Radoslava*); de la hipocoristice deja derivate: *Dejana* < *Deja* < *Desanka, Desislava* sau din nb. *Dejan*, *Dobrijana* < *Dobrija* < *Dobra* (< *Dobroslava*), *Pejana* < *Peja* (< *Perunika*, *Petrija*); de la nume provenite din apelative: *Srebrana* < *Srebra* (< *srebro* ”argint”); *Zlatana* < *Zlata* (< *zlato* “aur”), *Zvezdana* < *Zvezda* (< *zvezda* “stea”).

Formaţiile *-anica* (*Živanica*)*, -anija* (*Kovanija*, *Tomanija*, *Živanija*)*, -anka* (*Milanka, Negovanka, Petranka)* sunt tratate de T. Maretić[17] ca sufixe independente. Credem că aici este vorba nu de sufixe compuse, ci de diferite tipuri de combinaţii ce apar datorită formării de lanţuri antroponimice*:* *Milanka* < nb. *Milan* < *Milo* (< *Milisav*), *Petranka* < nf. *Petrana* sau nb. *Petran* < *Petar*, *Živanica* < *nb*. *Živan* < *Živo* < *Živoslav*. Aşa cum afirmă şi Aleksandar Belić, existenţa unor forme intermediare ne arată clar că nu este vorba de sufixe independente. Sufixele nominale de tipul *-enka, inka, -inuška*, *-uška* sunt încadrate de lingvist în categoria “weitere Deminution” (*izba* > *izbuška* > *izbušenka*), cu menţiunea că într-adevăr aceste sufixe care devin compuse pot deveni şi independente dacă servesc mai departe singure la formarea de noi substantive[18].

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

Sufixele cu care sunt formate aceste derivate, respectiv – *ica, -ija, - k-a*, vor fi tratate separat, deoarece toate combinaţile în care pot intra sufixele antroponimice nu constituie obiectul lucrării de faţă.

-ar-a

Apare doar în cadrul derivatului *Kosara*. Milica Grković consideră numele masculin *Kosar* format prin derivare regresivă de la corespondentul său feminin.

-aš-a

Sufix puţin productiv în antroponimie, ce se ataşează în special la hipocoristicele formate din temele numelor compuse: nb. *Bogdaš* < *Bogde* < *Bogdan*, *Milaš* < *Miloslav*[19].

La numele feminine este de obicei prezent în combinaţie cu alte sufixe, datorită lanţurilor antroponimice care se formează. Creează următoarele derivate feminine : *Cvetašinka* < nb. *Cvetašin* < nb. *Cvetaš* < nb. *Cveta*, *Dobrašinka* < nb. *Dobrašin* < nb. *Dobraš* < nb. *Dobra*, *Đuraša* < nf. *Đura*.

-ašk-a

L-am găsit atestat doar la hipocoristicul *Paraška* < *Paraskeva.* Neatestarea unui nume feminin de tipul *Para* sau *Paraša* ne îndreptăţeşte să considerăm sufixul *-aška* sufix independent. Spre deosebire de situaţiile de mai sus în care fiecare sufix are rol în formarea unui nou nume, aici suf. *–aška* serveşte singur la formarea unui derivat antroponimic.

-av-a

Sufix folosit destul de rar la formarea numelor de persoană. Creează următoarele derivate: *Belava* < *Bela*, *Dikava* < *Dika*, *Dobrava* < *Dobra*, *Lepava* < *Lepa*, *Ljubava* < *Ljuba*, *Milava* < *Mila*, *Stanava* < *Stana*, *Vladava* < *Vlada*, *Vukava* < *Vuka*. De la derivatele de acest tip se pot forma mai departe cu suf. *-k-a* derivate secundare de tipul *Belavka* < *Belava.*

-b-a

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

Se înscrie în seria sufixelor ce formează hipocoristice de la radicale extrase din nume compuse sau întregi (forme neanalizabile din punctul de vedere al structurii formale), sufixe denumite de T. Maretić "konsonanti"[20]. Din lista sufixelor de hipocoristice, *-b-* este printre cele mai puţin productive. Creează următoarele derivate feminine: *Biba* < *Biljana*, *Bisenija*, *Biserka*; *Boba* < *Bogdanka*, *Bosiljka*; *Buba* < *Ljubinka*, *Ljubica*. De la acestea se formează mai departe o serie de derivate cu sufixele *-an-a* (*Bibana*, *Bobana*), *-ik-a* (*Bobika*), *-ic-a* (*Bobica*).

Multe dintre derivatele formate cu astfel de sufixe sunt forme reduplicate *(Biba* < *Biserka*, *Sosa* < *Sofija*, *Žiža* < *Živana*) caracteristice graiului copiilor care joacă un rol important în formarea hipocoristicelor, fapt recunoscut de lingvişti de multă vreme. Imposibilitatea lor de a pronunţa anumite sunete la o vârstă fragedă duce la o stâlcire a numelor foarte greu de explicat din punct de vedere fonetic. Numele de botez prea lungi sau cele care conţin sunete greu de reprodus sunt scurtate de copii prin eliminarea unor silabe sau a unor sunete, pentru a putea fi pronunţate mai uşor[21].

-c-a

Este unul dintre cele mai productive sufixe folosite la formarea hipocoristicelor feminine. Formează derivate de la radicale vocalice extrase din nume întregi sau din temele numelor bitematice: *Bica* < *Biljana*, *Bisera*; *Boca* < *Bojana*, *Bosiljka*; *Daca* < *Danica, Danoslava*; *Doca* < *Dobrila*, *Dobrislava*; *Goca* < *Gordana*, *Jeca* < *Jelena*, *Jefimija*; *Joca* < *Jovana*, *Jordanka*; *Juca* < *Julija*, *Kica* < *Kraljica*, *Krstina*; *Koca* < *Kosana*, *Kostadina*; *Leca* < *Jelena*, *Jelica*; *Maca* < *Marija*, *Marina*; *Peca* < *Petra*, *Petrija*; *Tica* < *Tihomirka*, *Tihoslava*. Aceste hipocoristice servesc ulterior la formarea altor derivate, în special cu sufixele *-ik-a*: *Dacika* < *Daca*, *Jucika* < *Juca* şi *-k-a*: *Docka* < *Doca*, *Jecka* < *Jeca*, *Jucka* < *Juca*.

-č-a

Creează hipocoristice şi derivate de la teme extrase din nume întregi sau bitematice. În categoria hipocoristicelor se înscriu: *Dača* < *Danica*, *Vuča* > *Vukosava*, *Zoča* < *Zorka*, *Zorislava*, iar dintre derivate citǎm pe: *Anča* < *Ana*, *Janča* < *Jana*.

De multe ori sufixul *-č-* apare alături de terminaţia *-e* folosită tot la formarea hipocoristicelor[22] şi care aduce sensul diminutival în derivarea antroponimică: *Dragče* < *Draga*, *Jelče* < *Jela* (< *Jelena*), *Marče* < *Mara*. Terminaţia *e* produce uneori şi schimbări fonetice în tema antroponimelor: nf. *Savče* nu este format cu sufixul aflat în discuţie, ci provine din nf. *Savka*, cu palatalizarea lui *k* înaine de

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

vocala mediană *e*.

-ć-a

Formează hipocoristice feminine de la radicale vocalice extrase din nume întregi, bitematice şi derivate*: Boća* < *Bosanka*, *Bosiljka*; *Bućа* < *Budislava*, *Bujna; Doća* < *Dobrila*, *Kaća* < *Katarina*, *Kića* < *Kristina*, *Maća* < *Marija*, *Marina*; *Neća* < *Nevena*; *Nića* < *Nikolija*, *Saća* < *Saveta*, *Sandaćija*; *Žića* < *Živana*. De la aceste hipocoristice se produc uneori derivări ulterioare cu sufixul *-k-a*: *Boćka* < *Boća*, *Doćka* < *Doća*.

-d-a

Sufix puţin productiv la formarea hipocoristicelor feminine în limba sârbă. Formează următoarele derivate: *Boda* < *Bogdana*, *Dada* < *Danica*, *Darinka*; *Dida* < *Dijana*, *Doda* < *Dobrila*, *Dostana*; *Duda* < *Dubravka*, *Dušanka*; *Gida* < *Genadija*, *Gizdava*; *Stada* < *Stanislava*, *Teda* < *Teofana*.

-đ-a

Sufix folosit destul de rar la formarea hipocoristicelor feminine sârbeşti: *Građa* < *Gradimirka*, *Gradislava*; *Kađa* < *Katarina*, *Kadinka*; *Vlađa* < *Vladanka*, *Vladislava.* Şi numărul numelor masculine ce au în componenţă acest sufix este mic: *Drađa*, *Drađeta* < *Dragomir*, *Dragoslav*. Ţinând cont de procesele fonetice caracteristice limbii sârbe nu este exlusă nici derivarea cu sufixul *-j-* în cazul antroponimelor *Građa*, *Vlađa* şi *Kađa* atunci când numele de provenienţă este *Kadinka*.

-el-a

Inventarul de nume feminine din limba sârbă nu cunoaşte decât un singur nume format cu acest sufix: *Vukela*, considerat de Milica Grković variantă a numelui feminin *Vukala*. Nu credem totuşi că este exclusă posibilitatea derivării din hipocoristicul *Vuka* < *Vukosava*. Antroponimele masculine formate cu suf. *–el* sunt de asemenea foarte puţine: *Dobrel*, *Mrđela*.

-en-a

Sufix folosit la formarea numelor feminine, cu funcţie greu de precizat în

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

antroponimie. Principala sa funcţie este de a forma adjective: *malen, trezven*[23]. În trecut părinţii alegeau pentru copii nume ce proveneau din adjective pentru a influenţa în mod pozitiv viaţa copiilor: *Mladen*, *Prven*, *Srebren*. Dintre derivatele feminine formate cu acest sufix citǎm pe: *Borena* < tema *Bor-* extrasă din *Borislava*, *Ljubena* < tema *Ljub-* din *Ljubisava*, *Ristena* < *Rista*, *Vukena* < tema *Vuk-* extrasă din *Vukosava*, *Vulena* < *Vula* < *Vukoslava*. Multe dintre numele feminine ce au în componenţă acest sufix sunt formate prin moţiune de la nume masculine: *Gvozdena* < nb. *Gvozden*, *Obrena* < nb. *Obren*, *Razumena* < nb. *Razumen*, *Sretena* < nb. *Sreten*.

-enk-a

Sufix compus care a fost detaşat probabil din nume ca *Razumenka*, *Sretenka,* unde avem formele intermediare *Razumena* şi *Sretena* şi folosit ulterior ca sufix independent la formarea altor nume feminine. Creează în principal derivate din teme extrase din nume bitematice: *Gradenka* < tema *Grad-* (< *Gradislava*), *Radenka* < tema *Rad-* (< *Radoslava*), *Slavenka* < tema *Slav-* (< *Slavomira*), *Velenka* < *Vela* (< *Velislava*). Nu excludem însă nici posibilitatea existenţei unor forme intermediare derivate cu suf. *-en* care ulterior s-au pierdut şi astfel *-enka* a devenit sufix independent.

-eš-a

Considerat de M. Stevanović sufix antroponimic cu care se formează următoarele nume masculine: *Grbeša*, *Grubeša*, *Mateša*, *Uglješa*[24]. Creează următoarele antroponime feminine: *Jekeša* < *Jeka*, *Jeckeša* < *Jecka*.

-ešk-a

Inventarul de nume proprii sârbeşti conţine foarte puţine antroponime masculine şi feminine formate cu acest sufix. Singurul nume feminin unde nu avem o formă întermediară în *-eša* este *Joveška* < *Jova*. Dintre numele masculine citǎm pe *Dobreško* şi *Radeško*, nume foarte vechi menţionate în hrisoavele mânăstirii Dečani[25].

-etin-a

În materialul cercetat nu am găsit decât un singur nume feminin format cu acest sufix: *Joketina* < *Joka* (< *Jovana*), dar nu excludem nici formarea acestui nume de la masculinul *Joketa*. Probabil acest sufix a devenit independent după ce a fost detaşat din nume ca nb. *Dragetin*, *Miletin*, unde avem formele intermediare *Drageta*,

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

Mileta şi a fost folosit la formarea altor antroponime ca nb. *Dobretin* sau nf. deja menţionat *Joketina*. Originea sufixului *–et*, care este mai mult un infix devenit sufix, a fost discutată de T. Maretić[26]. În trecut numele proprii terminate în *-e* se declinau la fel ca substantivele neutre comune care îşi prelungeau terminaţia: N. *Andre* – G. *Andreta*, N. *Boje* – G. *Bojeta* ş.a. Treptat însă numele proprii au început să primească terminaţiile specifice declinării substantivelor feminine (pentru cele terminate în *–a*) şi masculine, iar unele forme de genitiv ca *Andreta* au devenit forme de nominativ şi au început să se decline la fel ca restul substantivelor care după genul gramatical erau feminine (N. *Andreta* G. *Andrete* – D. *Andreti*). Procesul nu a fost unitar, multe nume şi-au păstrat terminaţia *-e* la masculin singular: *Pavle*, *Pere*, *Gorde*.

-ev-a

Principala funcţie a acestui sufix este de a forma adjective posesive în primul rând de la substantive animate. În antroponimie, *-ev* s-a păstrat mai ales în structura numelor de familie (*Božičević*, *Dobričević*), dar există şi câteva nume de botez feminine formate cu acest sufix: *Careva*, *Mileva*.

-f-a

Sistemul antroponimic sârbesc cunoaşte doar un singur hipocoristic format cu acest sufix : *Dofa* < *Dobrila*.

-g-a

Sufix ce apare doar în cazul hipocoristicelor cu formă reduplicată: *Gaga* < *Gordana*, *Dragana*; *Goga* < *Gordana*, *Guga* < *Dragina*, *Dragutinka*.

-ic-a

Este printre cele mai productive sufixe[27] folosite la formarea numelor feminine în limba sârbă. La numele provenite din apelative are în general valoare diminutivală: *Lepotica*, *Pčelica*, *Paunica*. Sufixul *-ica* este cel mai productiv sufix moţional din limba sârbă, caz în care este lipsit de încărcătură semantică. Pentru sufixele moţionale Božo Ćorić foloseşte termenul de *dopunski znak* "semn complementar", deoarece prin ele se modifică uşor înţelesul temei, în timp ce sensul de bază rămâne neschimbat[28]. La numele comune suf. *-ica* era foarte des folosit la formarea supranumelor feminine care desemnau pe soţia unui individ ce exercita o anumită funcţie sau meserie: *banica* < *ban*, *carica* < *car*, *kapetanica* < *kapetan*,

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

kraljica < *kralj*.

Limba sârbă cunoaşte două tipuri de moţiune care se realizează la numele comune şi proprii: *integrală*, când forma feminină o absoarbe în totalitate pe cea masculină (*ban- banica*, *Kralj – Kraljica*) şi *supletivă*, atunci când femininul se creează de la forma masculină scurtată (*starac – starica*)[29]. În antroponimie valoarea moţională a acestui sufix este destul de scăzută.

În general numele feminine formate cu acest sufix sunt derivate de la forme feminine deja existente: *Belica* < *Bela*, *Ivanica* < *Ivana*, *Vujica* < *Vuja*. Dintre formele moţionale citǎm pe: *Kraljica* < nb. *Kralj*, *Radulica* < nb. *Radul*.

Creează derivate de la nume calendaristice: *Anica*, *Jelica*, *Lukica*, *Magdica, Nikolica*, *Petrica*, *Todorica*; de la nume tradiţionale formate din temele numelor bitematice sau de la nume deja derivate: *Belica* < *Bela* (< *Belisava*), *Blagica* < *Blaga* (< *Blagomirka*), *Stančica* < *Stanča*, *Stojica* < *Stoja*, *Vučica* < *Vuka*. Există şi o serie de nume feminine a căror formare din apelative este evidentă: *Golubica*, *Jagodica*, *Malica*, *Srebrica*, *Sunčica*.

-ičic-a

Sufix compus cu valoare diminutivală ce serveşte la formarea următoarelor nume feminine: *Aničica* < *Anica*, *Ljubičica* < *Ljubica* (sau direct de la numele de floare *ljubičica* "viorea"), *Miličica* < *Milica*. Sufixul *-ičica* face parte din seria celor încadrate de A. Belić în categoria *weitere Deminution*[30], sufixe care uneori numai în formă compusă pot avea o anumită valoare semantică. Deşi în trecut sufixul *–ica* a avut probabil şi singur semnificaţie hipocoristică în derivarea nf. *Anica*, *Milica,* acest sens s-a pierdut la antroponimele de azi, poate şi datorită faptului că derivatele cu *-ica* sunt extrem de numeroase.

-ičk-a

Sufix compus ce apare în derivatul *Jeličk*a < *Jela* < *Jelena*.

-ić-a

Sufix care în trecut a fost foarte productiv la formarea diminutivelor antroponimice. Astăzi valoarea afectivă se păstrează în special la diminutivele de genul masculin formate de la substantivele comune: *brodić*, *zubić*, *brusić* şi foarte rar la cele feminine: *bukvić*, *jelić*.

Numele de familie sârbeşti care se termină toate în *-ić* au avut la origine sens

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

diminutival desemnându-i pe descendenţii unei familii: *Magdalenić* "fiul Magdalenei", *Marić* "fiul Marei", *Nikolić* "fiul lui Nikola", *Tomić* "fiul lui Toma"ş.a. Aceste nume au devenit foarte numeroase şi din secolul al XV-lea când a început să se cristalizeze folosirea numelor de familie, sensul afectiv al acestui sufix s-a pierdut.

În materialul cercetat am găsit un singur nume feminin de botez care are în componenţă sufixul *–ić*: *Milića*, pe care îl putem raporta la hipocoristicul feminin *Mila* sau la nb. *Milić*, caz în care este nume moţional.

-ihn-a

Sufix ce serveşte la derivarea numelor feminine *Radihna* şi *Vladihna* formate din temele *Rad-* (< *Radoslava*), respectiv *Vlad-* (< *Vladimira*, *Vladislava*). Derivatele masculine sârbeşti formate cu suf. *-ihna* sunt încadrate de Fr. Miklosich[31] în grupa celor formate cu *-ih*, deşi în limba sârbă nu există antroponime derivate doar cu acest sufix. Sufixul *–ihna* este recunoscut de T. Maretić[32] care citează printre alte nume şi antroponimele masculine date de Fr. Miklosich: *Dobrihna*, *Nadihna*, *Stanihna, Vojihna*.

-ij-a

Sufix destul de productiv la formarea numelor feminine. Creează derivate de la nume calendaristice: *Agatija* < *Agata*, *Avramija* < *Avram, Lazarija* < *Lazar*, *Petrija* < *Petra*, *Todorija* < *Todora*, *Vaskija* < *Vaska*; de la nume tradiţionale formate din temele numelor bitematice sau de la nume deja derivate: *Dobrija* < *Dobra*, *Radija* < *Rada*, *Stanija* < *Stana*, *Živanija* < *Živana*. Numele feminine *Leposija*, *Milosija*, *Radosija*, *Vitosija* sunt considerate de M. Grković derivate cu suf. *-osija*. Paralel cu acestea există însă şi formele *Radostija*, *Milostija*, formate cu *-ij-a* de la substantivele abstracte *milost*, *radost*. Mult mai verosimilă credem că este derivarea de la sustantivele feminine *lepost*, *milost*, *radost*, *vitost*, cu pierderea lui *t* final în cazul nf. *Leposija* şi *Vitosija*.

-ik-a

Creează derivate de la nume calendaristice şi de la hipocoristice formate de la nume calendaristice: *Acika* < *Aca* (< *Aleksandra*), *Anika* < *Ana*, *Antonika* < nb. *Anton*, *Danika* < *Dana*, *Đurđika* < *Đurđa*, *Jefrika* < *Jefra* (< *Jefrema*), *Jelika* < *Jela* (< *Jelena*), *Marika* < *Mara* (< *Marija*), *Vasika* < *Vasa* (< *Vasilija*); de la hipocoristice

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

formate din nume tradiţionale: *Bobika* < *Boba* (< *Bogdanka*), *Borika* < *Bora* (< *Borislava*); de la nume comune: *Javorika* < *javor* "paltin", *Velika* < adj. *velik* "mare". Ultimul nume menţionat poate fi privit şi ca un derivat de la hip. *Vela* < *Velisava*.

-il-a

Formează următoarele derivate: *Dobrila* < *Dobra* (< *Dobromira*, *Dobroslava*), *Dragila* < *Draga* (< *Dragomira*, *Dragoslava*), *Marila* < *Mara* < *Marija*, *Margareta*. La numele comune principala funcţie a acestui sufix este de a crea substantive cu sensuri diferite mai ales de la radicale substantivale şi adjectivale: *besnilo*, *grdilo*, *račilo*, *tamnilo*, *žarilo*, *žutilo*. Antroponimele masculine formate cu acest sufix sunt destul de numeroase: *Berilo*, *Bratilo*, *Dobrilo*, *Dragilo*, *Radilo*, *Srdilo*, *Stanilo*, *Vladilo* ş.a.

-in-a

Creează derivate de la nume calendaristice şi de la hipocoristicele acestora: *Aleksandrina*, *Aleksina*, *Đorđina*, *Gligorina*, *Nikolina*, *Vasilina*; de la derivate ce au la bază teme extrase din nume bitematice: *Borina*, *Dobrina*, *Dragina*, *Radina*, *Vojina*, *Zlatina*. Majoritatea numelor derivate cu *-ina* suferă o derivare ulterioară cu suf. *-k-a*: *Borinka*, *Dobrinka*, *Radinka*.

-ink-a

În afară de numele menţionate mai sus care suferă o derivare secundară, există şi o serie de nume în *-ink-a* care nu prezintă forme intermediare în *-in-a*. Sufixul compus *–inka* a fost probabil detaşat din nume ca *Dobrinka*, *Radinka*, devenind astfel sufix independent cu care se formează următoarele derivate: *Čubrinka* < *Čubra*, *Đulinka* < *Đula*, *Gordinka* < *Gorda*, *Lazinka* < *Laza*, *Pavlinka* < nb. *Pavle*, *Želinka* < din vb. *želeti*.

-inj-a

Sufix ce serveşte la realizarea moţiunii integrale la numele comune: *beginja*, *boginja*, *kneginja*, *uskokinja*[33].

Pentru antroponimele feminine formate cu acest sufix sunt posibile trei tipuri de analiză. Derivarea se poate face: 1) direct din temele numelor tradiţionale sârbeşti (*blag- bog-, vuk-*); 2) prin moţiune de la numele masculine: *Blaginja* < nb. *Blag*,

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

Boginja < nb. *Boga*, *Vukinja* < nb. *Vuka* 3) de la hipocoristicele feminine deja formate din numele bitematice: *Blaginja* < *Blaga*, *Boginja* < *Boga*, *Vukinja* < *Vuka*.

Moţiunea integrală se realizează în cazul etnicelor *Grkinja* < nb. *Grk*, *Vlahinja* < nb. *Vlah*.

-iš-a

Sufix cu o uşoară nuanţă peiorativă[34], puţin productiv la formarea numelor de persoană. Creează următoarele nume feminine: *Dragiša*, *Ljubiša*, *Rališa* < *Rala* (< *Radmila*), *Vejiša* < *Veja* (< *Velisava*), *Veliša* < *Vela*.

-j-a

Cel mai productiv sufix sârbesc folosit la formarea hipocoristicelor feminine şi masculine. Creează derivate în principal de la radicale vocalice extrase din temele numelor bitematice sau întregi şi mai rar de la cele extrase din nume deja derivate: *Baja* (< *Bratislava*, *Bratica*), *Beja* (< *Belislava*), *Boja* (< *Bogoslava*), *Gaja* (< *Gavrila*, *Gajtana*), *Goja* (poate fi privit ca hip. simplu din *Gojislava*, sau ca derivat de la radicalul *Go-* din *Gordana*, radical susţinut şi de *Goda, Goga* < *Gordana*), *Daja* (< *Danica*), *Deja* (< *Desanka*, *Desislava*), *Gruja* < *Grubana*, *Vuja* (< *Vukosava*). Dintre formele reduplicate formate cu acest sufix citĕm pe: *Jeja* (< *Jelena*, *Jevdokija*), *Joja* (< *Jovanka*), *Juja* (< *Julijana*).

Sufixul *-j-* apare şi în cadrul sufixului compus *–(j)ana* care se păstrează la următoarele derivate: *Borjana* (< *Borislava*), *Gorjana* (< *Gora*), *Zorjana* (< *Zora* < *Zorislava*).

-k-a

Cel mai vechi sufix moţional slav, de trei ori mai puţin productiv decât sufixul *-ica* la numele comune[35].

În antroponime moţiunea integrală se realizează în special de la numele masculine bitematice şi mai rar de la cele întregi sau derivate. Creează derivate moţionale de la nume masculine calendaristice: *Andrejka* < nb. *Andrej*, *Arsenka* < nb. *Arsen*, *Lazarka* < nb. *Lazar*, *Petruška* < nb. *Petruš*, *Stefanka* < nb. *Stefan*; de la nume tradiţionale bitematice*: Berislavka* < nb. *Berislav*, *Bogobojka* < nb. *Bogoboj*, *Bogoljupka* < nb. *Bogoljub*, *Borislavka* < nb. *Borislav*, *Branimirka* < nb. *Branimir*, *Dragomirka* < nb. *Dragomir*, *Ratiborka* < nb. *Ratibor*, *Stanimirka* < nb. *Stanimir*; de la nume masculine deja derivate: *Blagojka* < nb < *Blagoje*, *Dragutinka* < nb.

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

Dragutin, *Dukadinka* < nb. *Dukadin*, *Mirojka* < nb. *Miroje*; de la nume masculine a căror origine din apelative este evidentă: *Jablanka* < nb. *Jablan Kamenka* < nb. *Kamen*, *Mlađenka* < nb. *Mlađen*, *Momčilka* < nb. *Momčilo*.

Este cel mai productiv sufix utilizat la formarea etnicelor: *Jadranka* < nb. *Jadran*, *Jermenka* < nb. *Jermen*, *Jugoslavka* < nb. *Jugoslav*, *Slovenka* < nb. *Sloven*.

Sufixul *-k-a* este des folosit şi la formarea numelor feminine de la alte nume feminine: calendaristice: *Anka* < *Ana*, *Đurđinka* < *Đurđina*, *Đurka* < *Đura*, *Kristinka* < *Kristina*, *Nikolinka* < *Nikolina*; derivate de la nume tradiţionale slave: *Bajka* < *Baja*, *Bejka* < *Beja*, *Beranka* < *Berana*, *Dajka* < *Daja* , *Mirka* < *Mira*.

Relativ numeroasă este şi categoria hipocoristicelor feminine[36] formate cu acest sufix: *Beka* < *Belosava*, *Bika* < *Biserka*, *Boka* < *Bogoslava*, *Bosiljka*; *Daka* < *Danica*, *Deka* < *Dejanka*, *Desislava*; *Doka* < *Dobrinka*, *Joka* < *Jovana*, *Naka* < *Nastasija*, *Natalija*; *Peka* < *Paraskeva*, *Petra*; *Stoka* < *Stojana*, *Žika* < *Živana*.

-l-a

Sufix folosit rar la formarea hipocoristicelor[37]. Creează următoarele nume feminine: *Bila* < *Bisenija*, *Dala* < *Danica*, *Dula* < *Dubrava*, *Dušanka*; *Đola* < *Đorđijana*, *Đorđina*; *Gala* < *Gavrila*, *Grola* < *Grozdana*, *Tile* < *Tihoslava*, *Tola* < *Todora*, *Žila* < *Živana*.

-lj-a

Sufix antroponimic foarte rar ce serveşte la derivarea următoarelor hipocoristice feminine: *Dolja* < *Dobrila*, *Galja* < *Gavrila*.

-m-a

Cu acest sufix se creează formele reduplicate *Mema* < *Spomenka*, *Mima* < *Miladinka*, *Milosava* şi hipocoristicul derivat *Pema* < *Pelagija.*

-n-a

Sufix destul de des folosit la formarea antroponimelor feminine. Formează de obicei derivate secundare de la hipocoristice simple şi derivate: *Bejna* < *Beja*, *Bojna* < *Boja*, *Bosna* < *Bosa*, *Bućna* < *Buća*, *Cvetna* < *Cveta*, *Čudna* < *Čuda* (< *Čudomira*), *Dašna* < *Daša*, *Dukna* < *Duka*, *Dušna* < *Duša*, *Gojna* < *Goja*, *Jekna* < *Jeka*, *Ješna* < *Ješa*, *Katna* < *Kata*, *Mirna* < *Mira*, *Rajna* < *Raja*, *Slavna* < *Slava*, *Višna* < *Viša*, *Zlatna* < *Zlata*. Sufixul *-n-a* ajută şi la formarea hipocoristicelor prin reduplicarea

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

consoanei iniţiale: *Nana* < *Nastasija*, *Natalija*; *Nena* < *Nedeljka*, *Nevina*; *Nona* < *Novka*.

-nj-a

Creează următoarele derivate: *Bonja* < *Bojana*, *Bosiljka*; *Manja* < *Marija*, *Sanja* < *Aleksandra*, *Vanja* < *Vladana*, *Ivana*.

-oj-a

Numărul numelor feminine formate cu acest sufix este foarte redus. În aceasta categorie intră nf. *Negoja* format din tema *Neg-* din *Negoslava* şi *Stanoja* creat fie din tema *Stan-* din *Stanimira*, *Stanislava*, fie prin moţiune supletivă de la nb. *Stanoje*.

-ojk-a

Formează următoarele derivate: *Anojka* < *Ana*, *Belojka* < *Bela*, *Branojka* (din tema *Bran-* din *Branislava*), *Danojka* < *Dana*, *Ilojka* < *Ila*, *Jefrojka* < *Jefra*, *Lepojka* (din tema *Lep-* din *Leposlava* sau de la numele comun *lepojka* prin schimbarea statutului din apelativ în antroponim).

Majoritatea numelor feminine care conţin acest sufix sunt de fapt create prin moţiune supletivă de la formele masculine cu suf. *-k-a*: *Blagojka* < nb. *Blagoje*, *Dragojka* < nb. *Dragoje*, *Ljubojka* < nb. *Ljuboje*, *Radojka* < nb. *Radoje*, *Živojka* < nb. *Živoje*. Din aceste nume în care sufixul este compus [*oj*(*e*)-*k*(*a)*] s-a detaşat sufixul *-ojka* care a devenit independent în formarea numelor *Anojka*, *Jefrojka* ş.a.

-ojl-a

Formează următoarele nume feminine: *Anojla* < *Ana, Danojla* < *Dana*, *Dragojla* < tema *Drag-* (< *Dragoslava*), *Janojla* < *Jana*, *Mijojla* < *Mija*, *Radojla* < *Rad-* (< *Radoslava*), *Rusojla* < *Rusa*.

-ok-a

Sufix rar folosit la derivarea numelor de persoană. Formează următoarele antroponime feminine: *Anoka* < *Ana*, *Ilioka* < *Ilija*, *Stanoka* < tema *Stan-* (din *Stanislava*, *Stanimira*), *Vinoka* < *Vina*, *Vitoka* < *Vita*.

-ol-a

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

Cu acest sufix se formează derivatele *Anola*[38] < *Ana* şi *Mijola* < *Mija*, pe care Milica Grković le consideră însă variante ale numelor feminine *Anojla*, respectiv *Mijojla*.

-oš-a

Numele feminine care conţin acest sufix sunt formate prin moţiune integrală de la corespondentele masculine: *Cvetoša* < nb. *Cvetoš*, *Janoša* < nb. *Janoš*, *Miloša* < nb. *Miloš*.

-ot-a[39]

Numele de persoană la care apare acest sufix erau create în trecut de la apelative, în special de la adjective care sufereau astfel un proces de substantivizare: nb. *Blagota* < adj. *blag*, nb. *Radota* din adj. *rad*[40]. *Dobrota* şi *Životka* sunt singurele derivate feminine ce au în componenţă acest sufix. *Dobrota* este probabil o creaţie moţională paralelă cu forma masculină identică *Dobrota* care este semnalată încă din hrisoavele mânăstirii Dečani, în timp ce *Životka* este un nume format prin moţiune de la nb. *Života* (format din tema *Živ-* < *Živoslav)*.

-ovk-a

Sufix cu care se formează următoarele derivate: *Anovka* < *Ana*, *Letovka* < *Leta* (< *Leticija*), *Mirovka* < *Mira*, *Petrovka* < *Petra*.

-s-a

Sufix care serveşte la formarea hipocoristicului feminin *Sosa* din *Sofija* şi care este o formă reduplicată.

-š-a

Destul de productiv la formarea hipocoristicelor masculine şi feminine. Creează următoarele derivate: *Daša* < *Danica*, *Dafina*; *Doša* < *Dobrila*, *Dostana*; *Goša* < *Gordana*, *Gorica*; *Ješa* < *Jelena*, *Raša* < *Radmila*, *Radoslava*; *Seša* < *Sestra*, *Taša* < *Tanasija*, *Tatijana*; *Vlaša* < *Vladislava*, *Vlahinja*.

-t-a

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

Hipocoristicele feminine formate cu acest sufix sunt în special forme reduplicate: *Jota* < *Jovana*, *Tita* < *Hristina*, *Tota* < *Todora*, *Tuta* < *Tudora*.

-uj-a

Apare în cadrul numelui feminin *Draguja* care este o formă moţională integrală de la nb. *Draguj*.

Numele feminine care conţin sufixul **-ujka** (*Milujka*, *Radujka*, *Slavujka*) pot fi analizate în două moduri. Ele sunt fie formate cu suf. moţional *-k-a* de la corespondentele masculine *Miluj*, *Raduj*, *Slavuj*, fie sunt formate direct din temele numelor bitematice *Mil-* (< *Milosava*), *Rad-* (< *Radoslava*), *Slav-* (< *Slavomira*). În spiritul evoluţiei sistemului de nume feminine care s-au format în primul rând de la cele masculine, considerăm mai aproape de adevăr derivarea cu suf. *-k-a*.

Sufixul **-ujka** a fost detaşat din numele citate mai sus şi are funcţie independentă în derivarea nf. *Anujka* < *Ana*.

-uk-a

Sufix puţin productiv la formarea numelor proprii. Creează următoarele derivate feminine: *Anđuka* < *Anđa*, *Miluka* < tema *Mil-* (< *Miloslava*, *Milomira*), *Raduka* < *Rad-* (< *Radoslava*), *Savuka* < *Sava*, *Vujuka* < *Vuja*.

-ul-a

Antroponimele feminine ce conţin acest sufix sunt formate prin moţiune integrală de la corespondentele masculine derivate cu *-ul*: *Dančula* < nb. *Dančul, Radula* < nb. *Radul*.

-ulj-a

Sufix puţin productiv la formarea numelor comune şi de persoană. Substantivele feminine comune derivate cu *-ulj-a* au o uşoară nuanţă stilistică şi în general nu au corespondent masculin: *grdulja* "femeie urâtă", *prskulja* "ploaie măruntă"[41]. În antroponimie serveşte la formarea următoarelor nume feminine: *Dobrulja* < *Dobra*, *Gorulja* < *Gora*, *Sekulja* < *Seka*.

-un-a

Formează următoarele derivate: *Beluna* < tema *Bel-* (< *Belosava*), *Dobruna*

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

< *Dobra*, *Draguna* < *Draga*, *Maruna* < *Mara*, *Mikuna* < *Mika*, *Savuna* < *Sava, Saruna* < *Sara*. O serie dintre derivatele formate cu *-un-a* sunt forme moţionale: *Miluna* < nb. *Milun*, *Peruna* < nb. *Perun*, *Raduna* < nb. *Radun*.

-ur-a

La numele comune are caracter peiorativ şi augmentativ[42]: *glavura*, *devojčura*, *pijandura*. În materialul cercetat am găsit doar două nume formate cu acest sufix: *Ćanura* < *Ćana* (< *Stamena*, *Stamenija*), *Jekura* < *Jeka* (< *Jelena*, *Jevdokija*); este greu de spus dacă şi la numele proprii a avut în trecut aceeaşi valoare ca la substantivele comune.

-uš-a

Sufix destul de des folosit la formarea numelor feminine. Ca semn moţional este foarte rar şi atunci creează forme feminine de la numele soţilor, sau de la meseriile exercitate de aceştia: *Bošnjakuša*, *seljakuša*, *soldatuša*[43]. Formează derivate de la nume calendaristice: *Anuša* < *Ana*, *Katuša* < *Kata*, *Mitruša* < *Mitra*, *Pavuša* < *Pava*; de la hipocoristice formate din temele numelor tradiţionale: *Bratuša* < *Brata*, *Dobruša* < *Dobra*, *Goruša* < *Gora*, *Gostuša* < *Gosta* (< *Gostimira*), *Vojuša* < *Voja*.

Derivatele create cu sufixul compus **-uška** sunt analizate de Milica Grković de la forma de bază, chiar dacă există forme intermediare. Astfel *Anuška* este analizat din *Ana* şi nu din forma derivată *Anuša*. După părerea noastră, aici este vorba în principiu de un proces de derivare secundară cu suf. *-k-a*. Sigur că procesul nu poate fi unitar şi nu este exclusă o formare direct cu suf. independent *-uška*. Iată alte câteva dintre antroponimele feminine ce conţin acest sufix: *Bebuška* < *Bebuša* sau *Beba*, *Iluška* < *Iluša* sau *Ila*, *Miluška* < *Miluša* sau *Mila*.

Singurul nume feminin pe care îl putem considera aproape sigur derivat cu suf. simplu *-uška* este *Duduška* < *Duda* (< *Dubravka*, *Dušanka*) unde nu am găsit atestată o formă intermediară *Duduša*.

-ušin-a

În materialul studiat nu am găsit decât un singur nume feminin format cu acest sufix: *Jevrušina* < *Jevra*. Sufixul nu este productiv nici la derivarea numelor masculine, dintre care citǎm pe *Bogušin* şi *Bratušin*.

-ut-a

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

Sufix pe care l-am întâlnit doar la derivatul *Anuta* < *Ana*. Dintre numele masculine formate cu acest sufix, care sunt de asemenea foarte puţine la număr, amintim pe: *Bogut*, *Dragut*, *Milut*, *Radut*.

-ž-a

Formează următoarele hipocoristice feminine: *Draža* < *Dragoslava* (care poate fi şi un hipocoristic simplu din *Draženeslava*), respectiv *Žiža* care este o formă reduplicată din *Živadinka*, *Živana*.

NOTE

1. *Die Bildung der slavischen Personennamen*, Viena, 1860, p. 6.

2. Fr. Miklosich, *op. cit., loc. cit*.

3. În *Introducere* la studiul *Nume de persoane*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1965, Al. Graur vorbeşte despre toate situaţiile posibile referitoare la etimologia numelor proprii, p. 9.

4. I. Pătruţ, *Onomastică românească*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1980, p. 17 -18.

5. Id., *ibid*., p. 19.

6. Božo Ćorić, *Mocioni sufiksi u srpskohrvatskom jeziku*, Belgrad, 1982, p. 156.

7. *O narodnim imenima i prezimenima u Hrvata i Srba*, în "Rad", Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, vol. 81, p. 81-146, vol. 82, p. 69 -154, Zagreb, 1886, p. 82-83.

8. *Op.cit.,* vol. 81, p. 98.

9. *Op. cit*., p. 14.

10. Terminologia folosită de lingviştii sârbi cu privire la sufixele compuse este destul de diferită. Božo Ćorić foloseşte termenul de *sufiksne derivate* "derivate sufixale", *op. cit.* p. 8; M. Stevanović utilizează în special termenul de *složeni nastavak* "terminaţie compusă", *Savremeni srpskohrvatski jezik (Gramatički sistemi i književnojezička norma), I, Uvod – Fonetika – Morfologija,* ediţia a III-a, Belgrad, Naučna Knjiga, 1975, p. 474, iar Aleksandar Belić foloseşte termenul tradiţional de *zusammengesetzte Suffixe* "sufixe compuse", *Zur Entwicklungsgeschichte der slavischen Deminutiv- und Amplificativsuffixe*, în "Archiv für slavische Philologie", 23, Berlin, 1901, p. 136.

11. *Op. cit*., vol. 82, p. 87.

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

12. *Op. cit.*, p. 17.

13. M. Stevanović, *op. cit*, p. 477.

14. *Op. cit*., 8.

15. *Op. cit*., vol. 82, p. 89.

16. Petar Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika,* I*,* Zagreb, 1971, p. 38.

17. *Op. cit*., vol. 82, p. 92 - 93.

18. *Op. cit.,* p. 141.

19. Petar Skok, *op. cit*. p. 67-68.

20. *Op. cit*., vol. 81, p. 140.

21. Originea şi forma hipocoristicelor au fost analizate pe larg de Ştefan Paşca în *Nume de persoane şi nume de animale în Ţara Oltului*, Bucureşti, 1936, p. 117-133.

22. T. Maretić, *op. cit.*, vol. 82, p. 96-97.

23. Petar Skok, *op. cit*., p. 491.

24. *Op. cit*., p. 536.

25. Milica Grković, *Imena u dečanskim hrisovuljama*, Novi Sad, 1983, p. 76.

26. *Op. cit*., vol. 82, p. 96.

27. Petar Skok, *op. cit*., p. 704.

28. *Op. cit.,* p. 8.

29. Božo Ćorić, *op. cit*., p.8 - 9.

30. *Op. cit*., p. 139.

31. *Op. cit*. p. 17.

32. *Op. cit*., vol. 82, p. 113.

33. Božo Ćorić, *op. cit*., p. 119.

34. Petar Skok, op. cit., p. 734.

35. Božo Ćorić, *op. cit*., p. 87.

36. Petar Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika,* II*,* Zagreb, 1972, p. 7.

37. Mitar Pešikan încadrează în categoria derivatelor şi numele de tipul nb. *Milo* < *Miloslav*, nb. *Miho* < *Mihal* (analizate de noi ca forme nominale simple din nume bitematice sau întregi) pe care le consideră formate cu suf. *-l-* şi *-h-* prin analogie cu alte hipopcoristice derivate cu aceste sufixe precum nb. *Raho*, *Rahoje*, *Rale*, *Zetsko-humsko-raška imena na početku turskoga doba*, în "Onomatološki prilozi", III, Belgrad, 1982, p. 17.

38. T. Maretić, *op. cit*., vol. 82, p. 123.

39. Sufixul *-ota* în sârbocroată şi română a fost analizat de D. Gămulescu, în *Influenţe româneşti în limbile slave de sud. I. Sârbocroata*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1983, p. 129 – 140.

40. M. Stevanović, *op. cit*., p. 516.

BDD-A24335 © 2005 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

41. Božo Ćorić, *op. cit*., p. 152.
42. A. Belić, *op. cit.*, p. 195; M. Stevanović, *op. cit*., p. 509.
43. M. Stevanović, *op. cit*., p.537.

Abrevieri lexicale

adj.
adjectiv
hip.
hipocoristic
nb.
nume de bărbat
nf.
nume de femeie
rad.
radical
suf.
sufix
vb.
verb

BIBLIOGRAFIE

Aleksandar Belić, *Zur Entwicklungsgeschichte der slavischen Deminutiv- und Amplificativsuffixe*, în "Archiv für slavische Philologie", 23, Berlin, 1901, p. 134 - 206.
R. Bošković, *Oko sufiksa -ica*, în "Naš jezik", XV, nova serija, sv. 1 – 2, Belgrad, 1966, p. 58 – 61.
R. Bošković, *Razvitak sufiksa u južnoslovenskoj jezičkoj zajednici*, în "Južnoslovenski filolog", XV, Belgrad, 1936, p. 1 –155.
Božo Ćorić, *Mocioni sufiksi u srpskohrvatskom jeziku*, Belgrad, 1982.
Đ. Daničić, *Rječnik iz književnih starina srpskih*, I–III, Belgrad, 1863-1864.
Milan Dragičević, *O trosložnim izvedenicama na "-ica" iz kategorije ličnih imena subjektivne ocene u našim zapadnijim ijekavskim govorima*, în "Zbornik matice srpske za filologiju i lingvistiku" XXXIX/2, Novi Sad, 1996.
Dorin Gămulescu, *Influenţe româneşti în limbile slave de sud.I. Sârbocroata*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1983.
Al. Graur, *Nume de persoane*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1965.

BDD-A24335 © 2005 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

Milica Grković, *Imena u dečanskim hrisovuljama*, Novi Sad, 1983.
Milica Grković, *Rečnik imena banjskog, dečanskog i prizrenskog vlastelinstva u XIV veku*, Belgrad, Narodna Knjiga, 1986.
Milica Grković, *Rečnik ličnih imena kod Srba*, Belgrad, Vuk Karadžić, 1977.
Stefan Ilčev, *Rečnik na ličnite i familni imena u Bălgarite*, Bălgarska akademija na naukite, Sofia, 1969.
Pavle Ivić, Milica Grković, *Dečanske hrisovulje*, Novi Sad, 1976.
Milica Lađević, *Tvorbeni modeli imena blizanaca u Vojvodini*, Novi Sad, 1987.
T. Maretić, *O narodnim imenima i prezimenima u Hrvata i Srba*, în "Rad", Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, vol. 81, p. 81-146, vol. 82, p. 69-154, Zagreb, 1886.
Franz Miklosich, *Die Bildung der slavischen Personennamen*, Viena, 1860.
M. Đ. Milićević, *Pomenik znamenitih ljudi u srpskog naroda novijega doba*, Belgrad, 1888.
Ştefan Paşca, *Nume de persoane şi nume de animale în Ţara Oltului*, Bucureşti, 1936.
Ioan Pătruţ, *Onomastică românească*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1980.
I. Pătruţ, *Studii de limbă română şi slavistică*, Cluj, Editura Dacia, 1974.
Mitar Pešikan, *Zetsko-humsko-raška imena na početku turskoga doba (prvi deo)*, în "Onomatološki prilozi", III, Belgrad, 1982, p. 1 -120, *(drugi deo)*, în "Onomatološki prilozi", IV, 1983, p. 1 - 135, *(treći deo)*, în "Onomatološki prilozi", V, 1984, p. 1 - 182.
Rečnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika, vol. I – X, Srpska akademija nauka, Institut za srpskohrvatski jezik, Belgrad, 1959 – 1980.
Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. Na svijet izdaje Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, vol. I - XXIII, Zagreb, 1880 - 1976.
Petar Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika,* I-IV, Zagreb, 1971-1974.
M. Stevanović, *Savremeni srpskohrvatski jezik (Gramatički sistemi i književnojezička norma), I, Uvod – Fonetika – Morfologija,* ediţia a III-a, Belgrad, Naučna Knjiga, 1975.
Gustav Weigand, *Die bulgarischen Rufnamen, ihre Herkunft, Kürzungen und Neubildungen*, în "XXVI—XIX Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache", Leipzig, 1921, p. 104 – 192.

BDD-A24335 © 2005 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)

Summary

The derivation of feminine names in Serbian

The derivational process played an essential part in the diversification of the Serbian inventory of personal names. The system of feminine names is extremely rich in derivatives and derived hypocoristic forms. The article analyses several issues regarding the structure of the feminine derivatives and treats a series of simple and compound, productive and less productive suffixes that lead to the formation of feminine names in the Serbian language.

BDD-A24335 © 2005 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 04:57:26 UTC)